

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*

Administration Based on Good Governance in the Effectiveness of Local Government Organizations, Selephum District, Roi Et Province

พระสุริยะ ศรีสุระ¹

Phra Suriya Srisura¹

นักวิจัยอิสระ จังหวัดร้อยเอ็ด¹

Independent Researcher, Roi Et Province¹

Email : Waynetto8@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างได้แก่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 141 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับต่ำ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักการระับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ 2. ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับต่ำ ได้แก่ ด้านการบริหารงานองค์กรด้านการบริหารงานงบประมาณด้านการบริหารงานบุคลากรและด้านการบริหารงานบริการสาธารณะตามลำดับ 3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์กร

* Received December 7, 2021; Revised January 8, 2022; Accepted January 14, 2022

ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ($r_{xy} = 0.274$)

คำสำคัญ : การบริหาร; หลักธรรมาภิบาล; ประสิทธิภาพ; องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study the administration level based on Good government in the effectiveness of local government organizations, Selephum District, Roi Et Province, 2) to study the effectiveness of local government organizations, Selephum District, Roi Et Province, and 3) study the relationship between the administration level based on Good government and the effectiveness of local government organizations, Selephum District, Roi Et Province. The sample was 141 personnel of local government organizations, Selephum District, Roi Et Province. The instrument used for data collection is a questionnaire. Statistics for analyzed data were percentage, mean, standard deviation and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The results of this study found that; 1. The administration level based on Good government in the effectiveness of local government organizations, Selephum District, Roi Et Province overall, was at a moderate level. When considering each aspect in order in order from the highest to the lowest averages were rule of law, responsibility principle, principle of participation, value principle, moral principles, and principles of transparency, respectively. 2. The effectiveness of local government organizations, Selephum District, Roi Et Province overall, was at a high level. When considering each aspect in order from the highest to the lowest averages were organization administration, budget management, personnel management, and in terms of public service administration, respectively. 3. The results of the analysis of the relationship between the administration level based on Good government and the effectiveness of local government organizations, Selephum District, Roi Et Province overall, was a statistically correlation at the .01 level, with a low correlation. ($r_{xy} = 0.274$)

Keywords : Administration; Good Governance; Effectiveness; Local Government Organizations

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ธรรมาภิบาล(Good Governance) ถือได้ว่าเป็นมิติใหม่ของการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ที่ใช้ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ ทั้งภาครัฐภาคเอกชน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องยึดถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ว่าด้วยองค์ประกอบของธรรมาภิบาล 6 ประการ คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมุ่งต่อประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ (จงรักษ์ สุวัฒน์, 2551) สำหรับประสิทธิผลขององค์การ(Organizational Effectiveness) คือความสามารถขององค์การในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยวัดได้จากผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง(Actual Performance) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายระดับปฏิบัติการ(Operative Goal) ที่กำหนดไว้ เป้าหมายเชิงปฏิบัติการนี้ถูกเชื่อมโยงจากเป้าหมายของหน่วยงานที่ได้รับการประกาศอย่างเป็นทางการ(Official Goal) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การประเมินประสิทธิผลการบรรลุเป้าหมาย เป็นการวัดผลสำเร็จขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงาน (Ends) ซึ่งเหมาะสมกับองค์การที่มีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน เพียงพอจะสร้างความเข้าใจและเห็นพ้องร่วมกันของฝ่ายต่างๆ อีกด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งสิ้น จำนวน 12 แห่งประกอบด้วยเทศบาลตำบลเกาะแก้วเทศบาลตำบลขาวเทศบาลตำบลท่าม่วงเทศบาลตำบลนาแซงเทศบาลตำบลนาเมืองเทศบาลตำบลพรสวรรค์เทศบาลตำบลเมืองไพรเทศบาลตำบลวังหลวงเทศบาลตำบลเสลภูมิองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลิงองค์การบริหารส่วนตำบลบึงเกลือองค์การบริหารส่วนตำบลภูเงินปัจจุบัน ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 17 คน การบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติงานตาม นโยบาย ภาระงาน อำนาจหน้าที่ พระราชบัญญัติระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และคำสั่ง นอกจากนั้นต้องบริหารงานในองค์กร บุคลากร ทรัพยากรงบประมาณ และการให้บริการสาธารณะ หัวใจสำคัญผู้บริหารงานต้องมีคุณธรรมตรงตามหลักธรรมาภิบาลที่กล่าวไว้ คือ ต้องมีความรับผิดชอบในคุณธรรมอย่างสูงสุด เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล แล้วต้องทำให้เกิดเป็นที่ประจักษ์แก่องค์กร บุคลากร การใช้งบประมาณ และการให้บริการสาธารณะ หากผู้บริหารท้องถิ่นขาดคุณธรรม การบริหารงานก็จะไม่ราบรื่น เกิดความขัดแย้งขึ้นทันที ผู้วิจัยจึงเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะท้องถิ่นในพื้นที่ จากการสังเกต และได้สนทนากับบุคลากร ผู้บริหารท้องถิ่นมักใช้พระเดช มากกว่าพระคุณ คือใช้อำนาจมากจนเกินไป จนทำให้เกิดข้อขัดแย้ง ปัญหาเหล่านี้มักเกิดกับผู้บริหารที่ไม่รู้จักใช้หลักธรรมาภิบาล จนนำไปองค์กรไม่เจริญก้าวหน้า ผู้วิจัยเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เหมาะแก่การแก้ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารทุกระดับสามารถนำไปปรับใช้ทำให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงาน หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารจัดการ

ที่ดีเพราะมีการปรับวิถีคิดวิธีการบริหารราชการของประเทศไทยใหม่ทั้งระบบโดยกำหนดเจตนารมณ์ของแผ่นดินขึ้นมา เพื่อทุกคนทุกฝ่ายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำร่วมกันจัดการ ร่วมกันรับผิดชอบแก้ปัญหาพัฒนานำพาแผ่นดินนี้ไปสู่ความมั่นคง หลักธรรมาภิบาล จึงตั้งอยู่บนรากฐานของความถูกต้องดีงามมั่นคงหรือธรรมาธิปไตยมุ่งให้ประชาชนชุมชนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดการบริหารจัดการในทุกระดับ ปรับวัฒนธรรมขององค์การภาครัฐใหม่เพราะระบบราชการที่แข็งตัวเกินไปทำให้ไม่มีประสิทธิภาพ และขาดความชอบธรรม กฎเกณฑ์เข้มงวดช่องทางการสื่อสารขาดตอน รัฐไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ได้ถูกต้อง ทำให้ความคิดเกี่ยวกับ Government เปลี่ยนไปกลับกลายเป็น Governance ที่ทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม (สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร, 2551)

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ และแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ผลการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางให้ข้าราชการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3.2 ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ดทั้ง 12 แห่ง กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามานะ(Taro Yamane)ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 141คนและการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวคิดของสำนักงานพัฒนาระบบข้าราชการ (ก.พ.ร.) พ.ศ. 2555 ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากแนวคิดของ สมพงษ์ เกษมสิน (2523, หน้า 5-6) หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาและด้านอื่นๆ โดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และทดลองใช้กับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค(Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1)ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) 2)ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค 3)ค่าความถี่ 4)ร้อยละ 5)ค่าเฉลี่ย 6)ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7)การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย ด้วยตัวเอง การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล 1)ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ 2)ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) 3)วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้ สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) (D.E. Hinkle, W. William, and G.J. Stephen, 1998)

5. ผลการวิจัย

5.1 ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1)หลักนิติธรรม (X_1)	3.55	0.54	1	มาก
2)หลักคุณธรรม (X_2)	3.43	0.56	5	ปานกลาง
3)หลักความโปร่งใส (X_3)	3.33	0.91	6	ปานกลาง
4)หลักการมีส่วนร่วม (X_4)	3.54	0.70	3	มาก
5)หลักสำนึกรับผิดชอบ (X_5)	3.55	0.57	2	มาก
6)หลักความคุ้มค่า (X_6)	3.49	0.54	4	ปานกลาง
รวม	3.48	0.49	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ หลักนิติธรรม(X_1) หลักการรับผิดชอบต่อสังคม(X_5) หลักการมีส่วนร่วม(X_4) หลักความคุ้มค่า(X_6) หลักคุณธรรม(X_2) และหลักความโปร่งใส(X_3) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน

ประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1) ด้านการบริหารงานองค์กร (Y_1)	4.30	0.76	1	มาก
2) ด้านการบริหารงานบุคลากร (Y_2)	4.21	0.92	3	มาก
3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ(Y_3)	4.29	0.88	2	มาก
4) ด้านการบริหารงานบริการสาธารณะ(Y_4)	4.19	0.85	4	มาก
รวม	4.25	0.64	-	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการบริหารงานองค์กร(Y_1) ด้านการบริหารงานงบประมาณ(Y_3) ด้านการบริหารงานบุคลากร(Y_2) และด้านการบริหารงานบริการสาธารณะ(Y_4) ตามลำดับ

5.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ประสิทธิผลขององค์กร				ภาพรวม (Y_{tot})
	1) ด้านการบริหารงานองค์กร (Y_1)	2) ด้านการบริหารงานบุคลากร (Y_2)	3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ (Y_3)	4) ด้านการบริหารงานบริการสาธารณะ (Y_4)	
1) หลักนิติธรรม (X_1)	.434**	.511**	.493**	.140**	.231**
2) หลักคุณธรรม (X_2)	.482**	.472**	.364**	.001**	.781**
3) หลักความโปร่งใส (X_3)	.416**	.588**	.350**	.000**	.490**
4) หลักการมีส่วนร่วม (X_4)	.795**	.906**	.699**	.000**	.231**
5) หลักสำนึกรับผิดชอบ (X_5)	.810**	.652**	.817**	.000**	.165**
6) หลักความคุ้มค่า (X_6)	.466**	.996**	.982**	.150**	.786**
ภาพรวม (X_{tot})	.627**	.946**	.639**	.000**	.274**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r_{xy} = 0.274$)

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นหลักในการบริหารประเทศ โดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐมาตรา 65 ซึ่งกล่าวว่า รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) ได้ระบุที่มาของนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีว่า ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างมาก บางเรื่องมีผลในทางขยายตัวและสร้างสรรค์ บางเรื่องมีผลในทางชะลอตัวหรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ไม่พึงประสงค์ จนบางครั้งกลายเป็นภาวะวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งภาควิชาการและผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่า สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความหย่อนประสิทธิภาพของกลไกการบริหารกิจการบ้านเมือง การบริหารราชการ การกำหนดนโยบายสาธารณะและการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ อันเป็นความรับผิดชอบของภาคราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสรรค์ สุภารีย์, รัฐบุรุษคุ่มทรัพย์ (2559) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรเทศบาลนครขอนแก่นจังหวัดขอนแก่นผลการศึกษาพบว่าบุคลากรเทศบาลนครขอนแก่นมีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

6.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดให้ความสำคัญกับคุณภาพของการบริหารงานที่มีประสิทธิผล โดยการบริหารงานองค์กร มีการบริหารงานในองค์กรด้วยความรักเมตตา เพื่อพัฒนาให้องค์กรได้รับความเจริญก้าวหน้า บริหารงานในองค์กรเพื่อช่วยพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้า, การชื่นชม ปิติ ยินดี ยกย่องกับการบริหารงานในองค์กรที่ประสบความสำเร็จ เจริญรุ่งเรือง ก้าวหน้า บริหารงานในองค์กรคุ่มค่า คุ่มทุน เพียงพอ เหมาะสมมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อส่วนรวม เพื่อช่วยเหลือบำบัดความทุกข์ และบำรุงสุข การบริหารงานในองค์กรถูกต้อง ยุติธรรม สุจริต โปร่งใส ซื่อตรง ซื่อสัตย์ สุจริต ถูกต้อง โปร่งใส ไร้อคติ เทียงธรรม เป็นกลาง และไม่เลือกปฏิบัติ เอื้อเอื้อเพื่อเอื้อแผ่ เสียสละพัฒนาองค์กรให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ อุษณี มงคลพิทักษ์สุข (2551) กล่าวว่า การนำแนวทางการบรรลุเป้าหมายไปใช้ในการบริหารแม้การประเมินประสิทธิผลขององค์กรด้วยเกณฑ์ด้านเป้าหมาย จะเป็นเครื่องมือสำคัญใน

การสร้างประสิทธิภาพทางการบริหารแก่องค์กรส่วนรวม แต่การมุ่งเป้าหมายสุดท้ายเพียงประการเดียว อาจเกิดปัญหาการใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า การขาดความเอาใจใส่ต่อกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร ซึ่งกรณีนี้ มักมีผลต่อขวัญ กำลังใจ และความไม่พึงพอใจของพนักงาน ฉะนั้น หากบริหารองค์การจะนำแนวทางนี้ไป ใช้ให้เกิดประสิทธิผล ต้องตระหนักถึงสมมติฐานสำคัญ 5 ประการ คือ 1) องค์กรจะต้องมีเป้าหมายหรือ ผลลัพธ์สูงสุด(Ultimate Goal) ที่ต้องการบรรลุ 2) เป้าหมายต้องถูกระบุให้ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน 3) เป้าหมายต้องมีจำนวนพอเหมาะต่อการบริหารจัดการ 4) เป้าหมายดังกล่าวต้องได้รับการยอมรับหรือ เห็นชอบร่วมกันทุกฝ่าย และ 5) เป้าหมายต้องสามารถวัด(measurable) เพื่อติดตามความก้าวหน้าได้ สอดรับกับงานวิจัยของ กมลพรรณ พึ่งดวง(2560) ที่ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

6.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ($r_{xy} = 0.274$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารหรือผู้นำไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานใดมีขนาดองค์กรเล็กหรือใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง หากผู้บริหารมีวิธีการบริหารที่ดีโดยมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเป็นพื้นฐานอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม ภายใต้การดำเนินงานด้วยความโปร่งใสรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ จะช่วยทำให้การดำเนินงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิผลมากขึ้น การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลถือเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นต่อการบริหารปกครององค์กร ซึ่งการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะหลักนิติธรรมมีความสัมพันธ์กับด้านการบริหารงานบุคลากร สำหรับหลักคุณธรรม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานองค์กรด้านการบริหารงานบุคลากรด้านการบริหารงานงบประมาณสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย จันทรรัตน์กานต์ (2560) ที่ได้ศึกษาหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าหลักธรรมาภิบาลส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลักความโปร่งใสส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีสูงสุด และหลักนิติธรรม ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีต่ำสุด โดยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีได้ร้อยละ 68.20

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักความโปร่งใส มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาอย่างสม่ำเสมอ

7.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักนิติธรรม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด ในระดับดีมาก ดังนั้น ผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด ควรปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ที่มีอยู่ซึ่งมีความทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 จากการศึกษาพบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส รับผิดชอบ ตรวจสอบได้ มุ่งประโยชน์สุขให้เกิดกับบุคลากรทุกฝ่าย และมุ่งจัดสรรทรัพยากรขององค์กรอย่างคุ้มค่าเป็นระบบตามกฎหมาย มีการดำเนินงานที่เป็นระเบียบ มีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรม ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานก่อให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของส่วนรวม ตลอดจนมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจ เพื่อให้การดำเนินงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ดบรรลุวัตถุประสงค์ก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดี

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาปัจจัยทางด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ดทั้งปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กรเพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการดำเนินงานได้ดียิ่งขึ้น

7.3.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรในด้านสารสนเทศ เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพทางด้านการบริหารให้เพิ่มมากขึ้น

7.3.3 องค์กรต่างๆ สามารถนำเอาผลวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานขององค์กรและนำไปสู่การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง

8. บรรณานุกรม

- กมลพรรณ พึ่งด้วง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จรงค์ สุวัฒน์. (2551). การประเมินความเป็นธรรมาภิบาลของสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รังสรรค์ สุภารีย์, รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์. (2559). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา. 2559(ฉบับพิเศษ). 315-326.
- สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร. (2551). รายงานผลการดำเนินโครงการพัฒนาสมรรถนะหัวหน้า กศน. ตำบล ปี 2554. นครราชสีมา : หจก. มิตรภาพการพิมพ์ 1995.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2523). การบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. (2542, 30 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง. หน้า 26-27.
- อุทัย จันทรรัตน์กานต์. (2560). หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของเทศบาลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี. *Journal of Nakhonratchasima College*. 11(2). 119-128.
- อุษณี มงคลพิทักษ์สุข. (2551). ภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกับประสิทธิผลขององค์การ. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Hinkle, D.E, William, W. and Stephen G. J. (1998). *Applied Statistics for the Behavior Sciences*. 4th ed. New York : Houghton Mifflin.